

Srdce arabského sveta: V Ománe sa snúbi stredovek s novovekom

28.03.2010 (13/2010) Horské dedinky prilpené na steny kaňonov, kopy datlí, osamelá ťava kráčajúca nekonečnou púšťou - to sú obrazy z nádhernej a tajomnej krajiny Omán.

8 fotografií v galérii

V Maskate, hlavnom meste krajiny, možno nájsť len zopár výškových budov. Autor fotografie: MAROŠ MARKOVIČ

Omán, známy predovšetkým produkciou kadidla, bol v minulosti súčasťou rozľahlého a perspektívneho Východoafrického impéria. Až začiatkom 20. storočia ho extrémne konzervatívny sultán Said bin Taimur úmyselne izoloval od ostatného moderného sveta a krajinu i ľudí v nej tak odsúdil na život v stredoveku. Sultánsky trón prevzal v roku 1970 jeho syn, mierumilovný Sultan Qaboos, a začal tak neľahkú obrodu krajiny, vďaka ktorej sa vrátila prosperita a pokrok.

Tradičné hodnoty

To, čo robí obrodu Ománu zvláštnou v rámci arabského sveta, je skutočnosť, že transformáciu vedú s obrovskou citlivosťou k tradičným hodnotám. V Maskate, hlavnom meste krajiny, možno nájsť len zopár výškových budov, väčšinu z takmer dvetisíc historických pevností po celej krajine odborne reštaurujú a sultán i vláda zručnosť predkov aktívne podporujú. Tradičné arabské hodnoty ako pohostinnosť a úcta vychádzajúce z islamu, najrozšírenejšieho náboženstva v Ománe, sú súčasťou života ľudí.

Živcové zlato

Naše auto zastavuje neďaleko mesta Thumraid na vrchu skalnatého útesu a Salim, môj priateľ a sprievodca po Ománe, ma vyzýva, aby som vystúpil. „Toto je to, čo nám ostalo zo stáročného bohatstva,“ povie smutne a ukáže rukou do údolia pod sebou. Stojíme na okraji údolia Wadi Dawkah a pod nami sa rozprestiera stromová škôlka s mladými kadidlovými stromami. Kadidlo je stvrdnutá aromatická živica získavaná zo stromu druhu Boswellia. „Tradične sa kôra stromu nareže a na tom mieste živica vyráža na povrch, kde uschne a stvrdne do formy kvapiek. Voláme ich szzy,“ vysvetľuje mi mladý správca. „Ale my tu nezberáme kadidlo. Naša škôlka je len na zachovanie stromov,“ dodáva a vysvetľuje, že kadidlový strom začína rodiť szzy až ako 8- až 10-ročný a narezáva sa trikrát za rok, pričom pri poslednom vychádza najkvalitnejšia živica. „Má to však háčik,“ posmutnie. „Narezávanie stromov znižuje ich reprodukčnú schopnosť z pôvodných 80 % nových stromčekov vypestovaných zo semien stromov na nedostatočných 16 %. Preto sa snažíme zachovať aspoň pár z nich v plnej sile.“

Kadidlo bolo pre Omán v minulosti dôležitejšie než zlato. Dodnes má mnohoraké použítie, hlavne na aromaterapiu, čiže pálenie kadidlovej živice na žeravých uhlíkoch, pričom živica intenzívne dymí. V histórii zohral kadidlový dym najvýznamnejšiu úlohu v náboženských rituáloch a celosvetový dopyt po intenzívnej vôni spôsobil, že ománsky prístav Khor Rori v dobách Marca Pola bol druhým najdôležitejším prístavom na svete. Príčinou obľúbenosti kadidloveho dymu bola intenzívna a jedinečná vôňa, ale aj skutočnosť, že dym odháňa komáre a tým pomáha ochraňovať ľudí aj zvieratá pred chorobami, napríklad aj pred maláriou.

Dedičstvo rybárov

Yousufa, bývalého rybára, dnes majiteľa krásnych dvoch lodí určených na výlety pre turistov, som stretol na piesočnej pláži pri meste Salalah. „Mám tu kopu známych, vždy mi dajú pár rýb,“ odpovedá so smiechom na otázku, prečo prišiel k miestu, kde rybári vyťahujú na breh siete plné rýb. Dnes už ryby chytať nemusí, ale dedičstvo svojich predkov v krvi nezaprie.

Omán, krajina ležiaca na pobreží Arabského mora, využíval jeho blízkosť nielen na rozsiahle obchodné činnosti, ale predovšetkým na obživu svojich obyvateľov. „Je to náročná práca, ja som už na ňu lenivý. Býval som rybárom, ale potom som si založil vlastný podnik s partnerom z Anglicka. Teraz vozím turistov za delfínmi,“ hovorí pozorujúci rybárov stojacich po pás vo vode a opisuje mi aktuálne dianie. „Pozri dokola – je tu 40 rybárov, navigátorov, pomocníkov, nosičov a vodičov áut. Jeden výlov im trvá asi 5 hodín a oni denne absolujú najviac dva výlovy rýb, z ktorých každý vydá asi 3 tony rýb. To závisí na štasti, počasí a niekedy aj šikovnosti rybárov. Predstav si vynosť denne 6 ton rýb – kompletne mokry a slaný od vody,“ neveriacky krúti hlavou. Že aj on bol kedysi na ich mieste. Pri vyťahovaní siete sa breh plní domácimi, ku ktorým je komunita rybárov veľmi štedrá, pretože v sieťach často uviaznú nielen sardinky, ktoré sú primárnou spracovateľskou surovinou, ale aj malé raje, žraloky a iné druhy, ktoré nie sú vhodné na spracovanie. Rybári ich triedia a vyhadzujú nabok, odtiaľ si ich ostatní môžu vziať spestriť si nimi jedálny lístok.

Za životom predkov

Moja cesta ďalej viedla do jedného z najznámejších údolí v južnom Ománe. Wadi Darbat je preslávené tým, že ním preteká malá riečka, ktorá zásobuje vodou okolitú zeleň celý rok, nielen počas monzúnov. Preto sem domáci obyvatelia radi chodia piknikovať, prechádzať sa a hlavne sa fotia so stromami a zeleňou. Údolie sa končí asi 120-metrovým útesom, ktorý sa v čase monzúnov mení na obrovský vodopád dažďovej vody stekajúcej z okolitých kopcov. Našli sme tam asi 40 relaxujúcich ľudí roztrúsených po celom údolí. „Oproti množstvu, čo tu býva v čase dažďov, je to prázdne,“ poznamená Salim a poprosí ma, aby som ho vyfotil so zeleným pozadím. „Ukážem rodnine, že som tu bol a videl zelené stromy.“ Teší sa a ja mám pocit, že mi čosi z jeho rozprávania uniká. Asfaltová cesta totiž vedie až k veľkému parkovisku, z ktorého sa pokračuje po prašných cestičkách alebo tráve k nižšie položenému rieke. V čase dažďa, keď sa z oblakov neprestajne rinie voda, to tu musí byť jedno veľké blatové pole. Húfy komárov, múch a iného hmyzu liahnuceho sa v augustovom teple musia otravovať tak neznesiteľne, že by našinec ani z auta nevystúpil. Zmenil som sa o tom Salimovi, ktorý potvrdil, že to je naozaj tak. „A napriek tomu sem ľudia chodia piknikovať?“ čudoval som sa. „Áno, vyliahnu koberce, položia ich na to blato, prikryjú sa dajakým igelitom a užívajú si nádherné počasie,“ vysvetľoval Salim.

Ako chuti ťava

„Jemenský čaj, sladký jemenský čaj,“ vykrikuje Mohamed, majiteľ malej reštaurácie vtesnanej medzi niekoľko ďalších podobných podnikov rozmiestnených na úpätí Dhofarských hôr pred vjazdom do mesta Salalah. „Odkiaľ si? Chutnal si už ťavu?“ pýta sa ma jedným dychom a nečakajúc na odpoveď ma ťahá do jeho zvláštneho bufetu. Môj ománsky sprievodca Salim sa usmieva a pokyvuje hlavou, aby som sa nebál. Priviezol ma sem, lebo tvrdil, že ma nepustí, kým nechutnám ťavie mäso. „Ja som síce z Jemenu,“ vysvetľuje mi tajnostkársky Mohamed, „ale ťavie mäso pečiem lepšie než tí z Ománu. Veď som mal čas sa to naučiť, už tu žijem 30 rokov.“ Pec na pečenie mäsa si vyrába svojpomocne tak, že nechá rozhorieť veľký oheň, ktorý zasype malými kamienkami. Kým oheň pod nimi pomaly tlie, kamienky ostávajú dostatočne horúce na pečenie mäsa. Mohamed na ne hodil pár prúžkov ťavieho mäsa pohybom, ktorý prezrádza dlhoročný tréning. Kým sa mäso pieklo, bol čas na čaj. V lavóre s vodou opláchol tri malé sklenené poháriky a zo starej kanvice nám nalial kávovohnedú tekutinu. „Vždy keď môžem, prídem sem na čaj, Mohamed robí najlepší jemenský čaj,“ prezrádza Salim skutočný dôvod našej zastávky. Jemenský čaj je zvláštna zmes mlieka a vody, v ktorej sa varí okrem čierneho čaju aj kardamóm, klinčeky, škoricca a zázvor. Výsledkom je aromatická korenistá chuť podporená množstvom cukru.

Omán na čele so sultánom urobil za posledných 40 rokov väčší krok smerom k pokroku, než sami očakávali. Oceňujú tu aj medzinárodné štruktúry sledujúce úroveň života na Arabskom polostrove, ale predovšetkým ľudia bojujúci o svoju každodennú obživu. Nemusia sa báť tyranie či otroctva, môžu cestovať, stavať domy, kupovať autá. Napriek tomu si udržiavajú tradície, ktoré nám Európanom pripadajú zvláštne.

0
Zdieľaj

0
zdieľaní

Zdieľaj na Facebooku

Twitter

Autor: redakcia Naši ste v článku chybu?

ČÍTAJTE ĎALEJ

- ▶ Brána do sveta: Hamburg vďačí za svoj blahobyt vode, mesto je príjemnejšie, než by ste čakali!
- ▶ Nedostupný raj: Na Ataure nechýrajú o hoteloch, asfaltovej ceste a turistí sú ohrozeným druhom
- ▶ Kráľovstvo kruhnia: Na Zanzibare nájdete očarujúce more, v ktorom sa takmer nedá kúpať
- ▶ Stred sveta: Hlavné mesto Ekvádoru obýva jediná panňa a turistov vábi dym z neobyčajných cigár
- ▶ Mjanmarský Mindat: Mestečko neslazené turizmom pripomína skutočné ľudské hodnoty
- ▶ Vzťahy po indicky: V krajine je čas na lásku až vtedy, keď sa tak rozhodnú rodičia

DISKUSIA K ČLÁNKU

▶ čítať celú diskusiu

29.3.2010 00:19 - **Srdcece zdravim, kazdorodne chodim do tejto carovnej krajiny. Je to krajina...**

29.3.2010 15:11 - **Dobry den, som milo prekvapena, ze niekto zo Slovenska chodi do Omanu kazdy...**

Pridat názor

NAJNOVŠIE ZO ŽIVOTA

Neopozeraná Zuzana Konečná: Od prostitútky si to namierila k hlavnej úlohe!

Zákaz hazardu v Bratislave: Marián Greksa má v tejto otáčke jasno, prečo sa

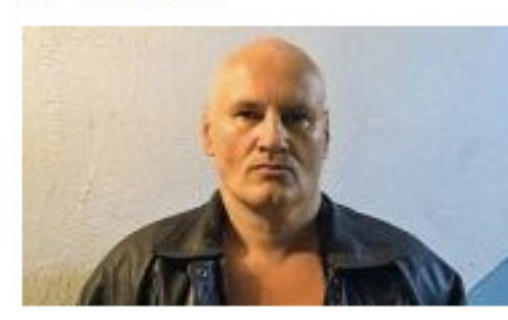
Ako to mám prekonať? Návšteva lekára je pre mňa nočnou morou, mám strach, že mi

ČAS.SK

Panika medzi zákazníkmi slovenského Tesca: Ak ste reagovali na túto súťaž, čakajte najhoršie!

TIP OD VÁS

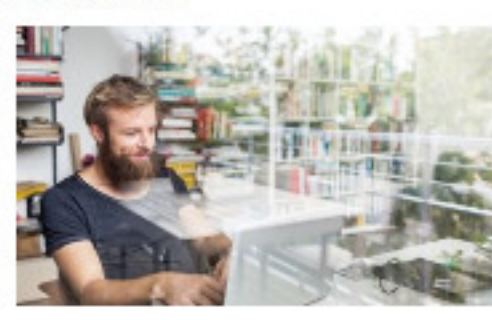
Prehovoriť spoluvážeri vraždiacej bešte Miroslava: Šokujúce svedectvo o tom, čo sa dialo za múrmi basy!

AKTUALITY.SK

SaS žiada odstúpenie špeciálneho prokurátora Dušana Kováčika

ADAM.SK

Vyššie vzdelanie zlepšuje pamäť, ale nie nadho

DIVA.SK

Natália jedla celý týždeň afrodisiaká: Viete, čo to urobilo s jej libidom?

NAJČITANEJŠIE

- Diana rozťapa srdca aj 20 rokov po smrti: Dôvod prečo nenosila rukavičky a klobúky
- Až po manželovej smrti zistila, kam mizli ich peniaze: Všetko mal premyslené!
- Kim Kardashian sa postarala o horúce sny fanúšikov: Toto je najslávnejší zadok na svete!
- Jennifer Lopez na kolenách bývalého: Taktó roziadená dvojica rozhodne nevyzerá!
- Angelina Jolie predviedla detom svoje chůtky: Neuveríte, čo si strkala do úst!
- Ricky Martin nemá žiadne zábrany: Otvorene prehovoril o svojej úchytke!
- Dcéra Kurta Cobaina po rokoch o svojom otcovi: Toto si myslí o jeho samovraždě!
- Netradičné výchovné praktiky hviezdnej Adele: Synovi dáva taketo rozumy!
- Hriešne severské monarchie: Drogy, erotika, podvod a kráľ s dobrými vzťahmi s nacistami!
- Zdesená dcéra Elvise Presleyho: Po nehoráznom náleze obvinili jej manžela z

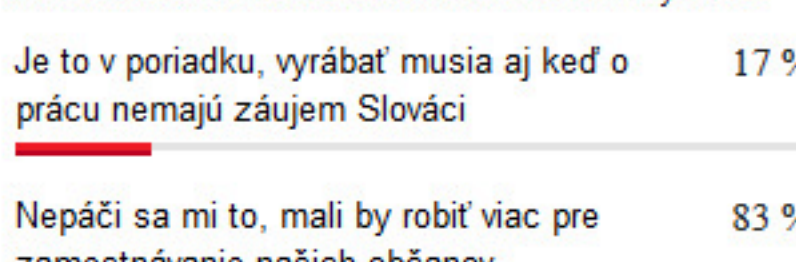
PREČÍTAJTE SI

STYLA prináša na Slovensko nový spôsob nakupovania

PR ČLÁNOK

ANKETA

Slovenské fabriky nešia nedostatok robotníkov zamestnávaním cudzincov. Čo si o tom myslíte?

Každý týždeň nová ONLINE KRÍŽOVKA Hraj

NEPREHLIADNITE

Agent Gabriel Allon proti teroristom